

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 18 sierpnia 2026 roku

Sprawa: Petycja w sprawie zmiany polsko-niemieckiej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania w zakresie opodatkowania emerytur

Znak sprawy: DMP2.824.37.2026

Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

[Redacted signature block]

Szanowna Pani,

działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy o petycjach¹, odpowiadając na Pani pisma z dnia 25 lipca i 1 sierpnia br., stanowiące petycję w sprawie zmiany Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od majątku, podpisanej w Berlinie dnia 14 maja 2003 r. (dalej „Umowa PL-DE”) w zakresie opodatkowania emerytury otrzymywanej z Niemiec przez rezydentów Polski, uprzejmie wyjaśniam.

Zakwalifikowanie wystąpień jako petycji

Sposób kwalifikowania Pani wystąpień należy potraktować jako zgodny z przepisami ustawy o petycjach. Przedmiotem petycji może być bowiem żądanie dokonania zmian przepisów prawa, podjęcie rozstrzygnięcia lub innego działania w sprawie dotyczącej podmiotu wnoszącego petycję, życia zbiorowego lub wartości wymagających szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, mieszczących się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji².

Postulaty petycji

¹ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r., poz. 870)

² Art. 2 ust. 3 ustawy o petycjach

Wnosi Pani o to, aby: „zmienić tę umowę, która jest nieadekwatna do obecnej sytuacji cenowej w obu krajach i wymaga modyfikacji; takiej, aby niemiecki podatek polskiego obywatela nie był liczony od sumy brutto dochodów z obu krajów. (...) Nie zgadzam się z faktem, aby niemiecki Finanzamt żądał od polskiego obywatela ujawniania całkowitego polskiego dochodu brutto, sumował go z emeryturą niemiecką brutto i na tej podstawie określał wysokość podatku, który musi zapłacić polski emeryt niemieckiemu Finanzamtowi.”.

Stan prawny

Ministerstwo Finansów nie pozostaje obojętne wobec zgłaszanych przez obywateli inicjatyw nowelizacji prawa podatkowego. Jednakże należy zauważyć, że nie każda z takich inicjatyw może zostać uwzględniona.

Zauważamy, iż zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych³ osoby fizyczne, jeżeli mają miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlegają obowiązkowi podatkowemu od całości swoich dochodów (przychodów) bez względu na miejsce położenia źródeł przychodów (nieograniczony obowiązek podatkowy).

W myśl art. 3 ust. 1a ww. ustawy, za osobę mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się osobę fizyczną, która:

1. posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych) lub
2. przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dłużej niż 183 dni w roku podatkowym.

Stosownie do art. 3 ust. 2a ww. ustawy, osoby fizyczne, jeżeli nie mają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsca zamieszkania, podlegają obowiązkowi podatkowemu tylko od dochodów (przychodów) osiąganych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (ograniczony obowiązek podatkowy).

Ww. przepisy art. 3 ust. 1, 1a i 2a stosuje się z uwzględnieniem umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska (art. 4a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych).

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, że osoba fizyczna, jeżeli posiada miejsce zamieszkania na terytorium Polski – podlega opodatkowaniu w Polsce od całości osiąganych dochodów, przy czym należy w przypadku dochodów transgranicznych uwzględniać postanowienia danej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 Umowy PL-DE, emerytury i podobne świadczenia lub renty, otrzymywane przez osobę mającą miejsce zamieszkania w Umawiającym się Państwie z drugiego Umawiającego się Państwa, podlegają opodatkowaniu tylko w tym pierwszym Państwie.

Natomiast zgodnie z art. 18 ust. 2 Umowy PL-DE, bez względu na postanowienia ustępu 1, płatności otrzymywane przez osobę mającą miejsce zamieszkania w jednym Umawiającym się Państwie z obowiązkowego systemu ubezpieczeń

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.

socjalnych drugiego Umawiającego się Państwa, podlegają opodatkowaniu tylko w tym drugim Państwie.

Powyższe oznacza, że strony Umowy PL-DE przyznały wyłączne prawo do opodatkowania płatności pochodzących z:

- prywatnego systemu emerytalnego – państwu rezydencji– art. 18 ust. 1 Umowy PL-DE;
- obowiązkowego systemu ubezpieczeń społecznych - państwu źródła– art. 18 ust. 2 Umowy PL-DE.

Stanowisko Ministra Finansów i Gospodarki

Jak rozumiemy, w Pani ocenie, naliczanie podatku od emerytury uzyskiwanej przez Panią w Niemczech w taki sposób, że organ niemiecki żąda przedstawienia przez Panią informacji o łącznych Jej dochodach oraz następnie sumuje te dochody z dochodami uzyskiwanymi z emerytury niemieckiej na tej podstawie ustalając podatek – nie przystaje do obecnych realiów gospodarczych, co powoduje, że Umowa PL-DE powinna zostać zmieniona.

Należy podkreślić, że celem umów o unikaniu podwójnego opodatkowania nie jest kreowanie obowiązków podatkowych. Umowy te zawierają normy dotyczące podziału praw do opodatkowania określonych kategorii dochodów o charakterze transgranicznym lub majątku między umawiające się państwa. Nie tworzą one zatem obowiązków podatkowych ani nie rozszerzają zakresu opodatkowania wynikającego z przepisów krajowych umawiających się państw. Umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania mogą ograniczyć lub wyłączyć prawo do opodatkowania danego dochodu, które jest przewidziane w prawie wewnętrznym. W przypadku, gdy prawo do opodatkowania danego dochodu przysługuje obu umawiającym się państwom – zastosowanie ma metoda unikania podwójnego opodatkowania, przewidziana w danej umowie o unikaniu podwójnego opodatkowania.

Jak wynika z przytoczonych wyżej przepisów art. 18 ust. 1 i ust. 2 Umowy PL-DE, emerytura wypłacana z niemieckiego obowiązkowego systemu ubezpieczeń społecznych osobie mającej miejsce zamieszkania w Polsce, podlega opodatkowaniu wyłącznie w Niemczech zaś emerytura wypłacana z polskiego systemu ubezpieczeń społecznych osobie mającej miejsce zamieszkania w Niemczech, podlega opodatkowaniu wyłącznie w Polsce.

Powyższe wynika z faktu, iż emerytura oraz inne wypłaty dokonywane w ramach ustawodawstwa dotyczącego ubezpieczeń społecznych powinny być opodatkowane w państwie źródła – tj. w państwie, z którego wypłacane są przedmiotowe emerytury. Uzasadnione jest to tym, że takie świadczenia w większości lub w całości finansowane są z przychodów podatkowych uzyskiwanych przez państwo źródła. Wprowadzenie zasady określonej w art. 18 ust. 2 Umowy PL-DE ma na celu zapobieżenie sytuacji, w której umawiające się państwo opodatkowuje środki drugiego państwa. Z uwagi na fakt, że wypłata środków z obowiązkowego systemu ubezpieczeń społecznych następuje w całości lub częściowo, bezpośrednio lub pośrednio ze środków własnych danego państwa, uzasadnione jest, aby prawo do ich opodatkowania posiadało właśnie to państwo.

Podsumowując, w przypadku emerytur, Umowa PL-DE przyznaje prawo do ich opodatkowania wyłącznie jednemu z umawiających się państw. W konsekwencji, nie dochodzi do podwójnego opodatkowania w zakresie przedmiotowego dochodu, gdyż wyłącznie jedno z umawiających się państw ma prawo do jego opodatkowania.

Odnosząc się natomiast do przekazanej przez Panią informacji, że rząd niemiecki żąda od Pani zeznania o całkowitym dochodzie brutto jaki otrzymała Pani w roku podatkowym w Polsce, na podstawie którego nalicza Pani niemiecki podatek od wypracowanej przez Nią niemieckiej emerytury, uprzejmie informuję co następuje.

Jak zauważono wyżej, umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania nie regulują kwestii związanych z powstaniem obowiązku podatkowego w zakresie określonego dochodu w umawiających się państwach (w tym sposobu ustalania podstawy opodatkowania, stawek podatkowych ani szczegółowej metodologii wymiaru podatku). Sposób wyliczenia wysokości zobowiązania podatkowego, jak również przyznawanie ulg czy zwolnień pozostaje wyłącznie kwestią wewnętrznego prawa materialnego danego Państwa – tu: Niemiec.

Biorąc pod uwagę powyższe, brak jest podstaw do uwzględnienia Pani petycji.

Jednocześnie informujemy, że Pani wystąpienie z dnia 30 stycznia 2025 r. jako nie spełniające wymogów, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach zostało pozostawione bez rozpatrzenia na podstawie art. 7 ust. 1 tej ustawy. Informacja w tej sprawie została opublikowana na stronie internetowej: <https://www.gov.pl/web/finanse/styczen-2025-r>.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Magdalena Gaszkowska

Zastępca Dyrektora

Departamentu Międzynarodowej Polityki Podatkowej

w Ministerstwie Finansów